

Belangrijke aandachtspunten voor lijfrentepraktijk in 2011

Nieuw aangenomen wetsvoorstellen hebben de afgelopen jaren voor behoorlijk wat 'onrust' gezorgd in de fiscale lijfrentepraktijk. Het lijfrenteregime is op een aantal fronten behoorlijk gewijzigd. Zo is de fiscale boxsplittingsproblematiek voor lijfrenten nog niet al te lang geleden opgelost. Daarnaast zijn er nog diverse belangrijke wijzigingen voor lijfrenten ingevoerd, waaronder de afschaffing van de mogelijkheid van terugwenteling van lijfrentepremies (driemaandstermijn). Ook is per 1 januari 2010 een wettelijke termijn bij uitvoering van lijfrentecontracten ingevoerd. Beide actuele punten houden de praktijk dagelijks bezig. Dé reden om de laatste twee wijzigingen uitvoerig te belichten.

▪ **Is het afgelopen met het terugwentelen van lijfrentepremies?**

De op de belastingplichtige drukkende premies voor lijfrenten die voldoen aan de lijfrentedefinitie van de Wet IB 2001 kunnen onder bepaalde voorwaarden en binnen wettelijke grenzen en maxima voor aftrek als uitgaven voor inkomensvoorzieningen in aanmerking komen. Zulke uitgaven zijn in beginsel aftrekbaar op het tijdstip waarop de premies zijn betaald, verrekend, ter beschikking gesteld of rentedragend geworden. Specifiek voor lijfrentepremies geldt nog het volgende. Dergelijke premies komen voor aftrek in aanmerking op het tijdstip waarop deze zijn betaald of verrekend. Bovendien geldt dat voor zover de verrekening ervan leidt tot een schuldig gebleven bedrag er geen plaats is voor aftrek van lijfrentepremies. Zo staat het schuldig blijven van de lijfrentepremies in rekening-courant met de eigen B.V. aftrek in de weg. Voor de aftrek wordt de inleg op een lijfrentespaarrekening in de zin van artikel 3.126a Wet IB 2001 overigens gelijkgesteld met een lijfrentepremie.

In afwijking van de regel dat lijfrentepremies aftrekbaar zijn in het jaar waarin de betaling dan wel de verrekening ervan heeft plaatsgevonden, geldt voor de premies die zijn betaald voor lijfrenten ter compensatie van een pensioentekort het volgende. Premies voor dergelijke lijfrenten kunnen voor de aftrek ervan worden aangemerkt als zijnde betaald in het jaar voorafgaande aan het jaar van betaling. Oftewel, die premies kunnen voor aftrek worden teruggewenteld naar een eerder jaar en derhalve reeds in dat eerdere jaar tot aftrek leiden. In dat verband geldt dat de premies moeten zijn betaald vóór 1 april. Dit was tot en met de wettekst 2010 geregeld in artikel 3.130, lid 2, onderdeel a, Wet IB 2001. Vanaf 1 januari 2011 is de wettekst op dit punt ingeperkt; de algemene terugwentelingsmogelijkheid met de driemaandsperiode is uit de Wet IB 2001 geschrapt. Als men nog gebruik wil maken van die algemene mogelijkheid tot terugwenteling dan is dit voor het laatst mogelijk bij vóór 1 april 2011 betaalde lijfrentepremies. Vanaf belastingjaar 2008 geldt de mogelijkheid tot terugwenteling ook voor de inleg op een lijfrentespaarrekening. De eerste inleg op een lijfrentespaarrekening die voor terugwenteling – naar 2008 – in aanmerking kwam, was de vóór 1 april 2009 betaalde inleg!

Voor lijfrentepremies die in het kader van de omzetting van de oudedagsreserve en/of de omzetting van de stakingswinst zijn betaald, geldt een vaste, langere termijn van zes maanden. De reden daarvoor is dat bij dergelijke omzettingen de van belang zijnde – hoogte van de – behaalde winst over het kalenderjaar meestal niet binnen drie maanden na afloop van het kalenderjaar is vastgesteld. Ook na 2010 blijft deze specifieke terugwentelingsmogelijkheid gehandhaafd! Er kunnen zich omstandigheden voordoen waardoor de zesmaandstermijn wordt overschreden. Daarbij valt te denken aan correcties op de stakingswinst in de aanslagregeling of omstandigheden van meer persoonlijke aard. Op grond van een in 2004 ingenomen beleidsstandpunt kan in dergelijke gevallen op verzoek de termijn worden verlengd waarbinnen de lijfrentepremie moet zijn betaald (zie paragraaf 3.1.2 van het winstlijfrentebesluit CPP2004/633M).

In situaties waarin een binnenlands belastingplichtige in de loop van het kalenderjaar waarop de lijfrentepremieaftrek betrekking heeft, buitenlands belastingplichtig wordt, geldt een speciale regeling. Deze regeling is opgenomen in artikel 3.130, lid 3, Wet IB 2001. Dit derde lid regelt voor genoemde situaties dat een belastingplichtige bepaalde lijfrentepremies, die hij heeft betaald of verrekend in de periode van het kalenderjaar waarin hij geen binnenlands belastingplichtige meer is of binnen genoemde terugwentelingsperiode (na afloop van dat kalenderjaar), desgewenst in aanmerking kan nemen in de periode van de binnenlandse belastingplicht.

Let op! Als men wil terugwentelen dan moet men die keuze – tijdig – kenbaar maken in de betreffende aangifte IB/PVV van het jaar waarnaar wordt teruggewenteld!

▪ **Langere wettelijke termijn bij uitvoering van lijfrentecontracten**

In de opbouwfase van een gefacilieerde lijfrente kunnen de daarvoor betaalde premies onder bepaalde voorwaarden en binnen wettelijke grenzen worden afgetrokken. Als de opbouwfase van de lijfrente is geëindigd, geldt voor gerichte lijfrenten dat op de lijfrente-ingangsdatum in beginsel de hoogte van de lijfrentetermijnen moet worden vastgesteld. Oftewel, de lijfrentetermijnen zullen dan moeten ingaan. Op grond van vaste jurisprudentie heeft de verzekeringnemer een bepaalde termijn voor het invullen van de uitkeringsfase van zijn lijfrenteverzekering. Daarbij kan onder meer rekening worden gehouden met de omstandigheden van de verzekeringnemer. In dat verband wordt door de rechter het begrip 'redelijke termijn' gehanteerd. Deze termijn is ter uniformering van de uitvoeringspraktijk beleidsmatig gesteld op een minimumtermijn van zes maanden bij leven en twaalf maanden bij overlijden. Dit is voor het eerst in 2008 gebeurd.

Als gevolg van de inwerkingtreding van de Fiscale vereenvoudigingswet 2010 de redelijke termijn bij het uitvoeren van lijfrentecontracten vervangen door een langere wettelijke termijn. Deze wettelijke termijn geldt voor zowel lijfrenteverzekeringsproducten als bancaire lijfrenten in de zin van de Wet IB 2001 (artikel 3.133, lid 3, Wet IB 2001). Op grond van geldend overgangsrecht is bedoelde wettelijke termijn met ingang van 1 januari 2010 eveneens van toepassing op lijfrentecontracten van vóór 1 januari 1992, waaronder de kapitaalverzekering met lijfrenteclausule (onderdeel O, lid 6, Invoeringswet Wet IB 2001).

Bij het bereiken van de overeengekomen lijfrente-ingangsdatum kan binnen de wettelijke mogelijkheden van de Wet IB 2001 (dit is vrij beperkt!) ook opnieuw een uitgestelde lijfrente worden aangekocht (omzetten). In de Wet IB 2001 zijn de begrenzingen daarvoor opgenomen. Let daarbij op de uiterste ingangsdatum (= het jaar waarin de verzekeringnemer de leeftijd van 70 jaar bereikt). Deze uiterste ingangsdatum geldt overigens niet voor de kapitaalverzekering met lijfrenteclausule!

De wettelijke termijn eindigt bij het einde van:

1. het kalenderjaar (31 december) volgend op het jaar van de contractueel overeengekomen datum (dit is de datum van expiratie of de lijfrenteberekeningsdatum) bij leven en;
2. het einde van het tweede kalenderjaar (ook weer 31 december) volgend op het jaar van overlijden. Bij overlijden komt de contractueel overeengekomen datum neer op de overlijdensdatum.

Bij wege van overgangsregel geldt de wettelijke termijn ook als uitgangspunt voor lijfrentecontracten waarbij na 30 juni 2009, maar vóór 1 januari 2010, de contractuele datum – bij in leven zijn – is bereikt. Datzelfde uitgangspunt geldt ook voor situaties waarbij na een overlijden een nabestaandenlijfrente moet ingaan en het overlijden in 2009 heeft plaatsgevonden.

Op de 'uiterste datum' moeten de lijfrentetermijnen zijn vastgesteld. De competente inspecteur kan de wettelijke termijn echter verlengen als er sprake is van bijzondere omstandigheden. De uiterste datum (einde kalenderjaar) geldt ook als een lijfrente wordt omgezet in een andere – gefacilieerde – lijfrente!

Als de wettelijke termijn wordt overschreden wordt de lijfrente geacht te zijn afgekocht op de uiterste datum, met alle fiscale gevolgen van dien. De uiterste datum vormt het heffingstijdstip voor de inkomstenbelasting en is onder meer bepalend voor het in aanmerking nemen van negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen en revisierente.

De wettelijke termijn is een minimumtermijn en géén definitieve termijn. Door de competente inspecteur van de Belastingdienst kan een termijnverlenging worden gegeven als door bijzondere omstandigheden de lijfrente niet tijdig kon worden geregeld. De verzekeringnemer zal de eventuele bijzondere omstandigheden kenbaar moeten maken aan de inspecteur. Bovendien zal hij richting de inspecteur moeten bewijzen dat hem in verband met die overschrijding niets te verwijten valt. Slaagt hij daarin niet, dan leidt dit bij overschrijding van de wettelijke termijn bij een gerichte lijfrente tot het in aanmerking nemen van negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen en revisierente op het tijdstip van het bereiken van de uiterste datum. Bij pré-Brede Herwaarderingslijfrenten (kapitaalverzekering met lijfrenteclausule) leidt een niet-verschoonbare termijnoverschrijding tot progressieve heffing van inkomstenbelasting over de (afkoop)waarde op de expiratedatum. In dat geval is geen revisierente verschuldigd!